

# Motion till riksdagen

1987/88:So213

av Margareta Andrén och Olle Grahn (fp)

om alkoholåtgärder mot missbruk av teknisk sprit  
och alkoholhaltiga preparat

---

Sociala myndigheter och organisationer som arbetar med rehabilitering av missbrukare, såsom Lewi Pethrus Stiftelse och RIA-byråerna, blir mer och mer oroad över den omfattade försäljningen av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat. Socialstyrelsen beräknar att det finns minst 4 000 missbrukare av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat. De som arbetar med missbrukare ute på fältet anser dock, att antalet är minst det dubbla. Teknisk sprit som förgasarsprit, spolarvätskor och brännvätskor innehåller ofta sprit i höga koncentrationer och missbrukas främst av människor med svåra alkoholproblem. Det förekommer både bland unga och äldre. Deras hälsa är ofta nedsatt genom ett tidigare intensivt missbruk av systembolagets alkoholvaror.

Både teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat är lätta att få tag på och relativt billiga. Missbrukaren kan därför konsumera stora mängder alkohol under en lång sammanhängande period. Detta kan ge svåra leverskador, akut bukspottkörtelinflammation, skador på hjärtmuskel och blodkärl och andra direkt livshotande skador.

Stora insatser har gjorts för att komma tillrätta med problemet med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat liksom med alkoholmissbruket i stort. Preparaten har förändrats genom nya denatureringstillätsatser eller genom att vissa av preparaten helt har tagits bort från marknaden. Alkoholhaltiga preparat får inte heller importeras eller tillverkas utan att socialstyrelsen har godkänt preparaten.

När det gäller försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat finns det dock inte försäljningsregler avseende tillståndsvång, försäljningstider, pris etc. som för alkoholdrycker. Försäljningen är således fri bortsett från en viktig lagbestämmelse som säger:

”Teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat må icke tillhandahållas, där särskild anledning föreligger att antaga, att varan är avsedd att användas i berusningssyfte. Ej heller må någon tillhandagå med anskaffande av teknisk sprit eller alkoholhaltigt preparat där man har anledning till sådant antagande”.

De preparat för vilka missbruksrisken är störst säljs i bensinstationer, färghandeln, varuhus och livsmedelsaffärer. De säljs i enliters plastflaskor men också i femlitersdunkar och har en etylalkoholhalt av 50–85 volymprocent.

I Stockholm och på vissa större orter beräknas att minst 20 % av tunga missbrukare använder alkoholhaltiga preparat och teknisk sprit. Inom denna tyngre missbrukargrupp sker relativt många för tidiga dödsfall. I många fall inträffar akut alkoholförgiftning när man druckit en kombination av systemvaror och teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat.

T-röd används mest men även andra preparat som K-sprit m. fl. utnyttjas. Preparaten är relativt billiga, vilket gör att missbrukaren ofta köper dem istället för systemspriten. Många langare köper stora partier T-röd och blandar det med vatten och säljer sedan till missbrukare. Problemen med den tekniska spriten visar sig inte minst på sjukhusens akutmottagningar, dit många av offren kommer.

Redan 1986 motionerade vi om en skärpning av villkoren för försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat. Motionen avslogs då med motiveringen att alkoholhandelsutredningen kommit med förslag i frågan och att detta var föremål för överväganden. Då denna motivering inte längre är aktuell anser vi det angeläget att nu återkomma med förslag om åtgärder mot nämnda missbruk.

För att stoppa förtäringen av dessa olika preparat bör en rad olika åtgärder vidtas.

Försäljningsvillkoren för alkoholhaltiga preparat bör skärpas så att t. ex. all försäljning sker över disk.

Tillverkarna av preparaten bör göras än mer uppmärksamma på att få fram ofarliga tillsatser som ändå skulle kunna göra dessa preparat odrickbara.

Effektiva riksomfattande kampanjer mot missbruk av alkoholhaltiga preparat och teknisk sprit bör genomföras. En kampanjartad information har nämligen gett ett mycket bra resultat i de kommuner där sådana genomförts. Man har då oftast inriktat sig på tillgängligheten av preparaten och gjort dem mer svåråtkomliga i missbrukssyfte.

## Hemställan

Med hänvisning till vad som framförts i motionen hemställs

[att riksdagen hos regeringen begär att villkoren för försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat skärps,<sup>1</sup>]

1. att riksdagen hos regeringen begär att forskningen stimuleras till att få fram ofarliga tillsatser som gör teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat odrickbara,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag i syfte att stimulera ansvariga myndigheter och organisationer att driva återkommande informationskampanjer för att minska missbruk av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat.

Stockholm den 19 januari 1988

Margareta Andrén (fp)

Olle Grahn (fp)

<sup>1</sup> 1987/88: Sk809